

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Mgr. Lucie Trejbalové a soudců Mgr. Karolíny Tylové, LL.M. a Mgr. Zdeňka Macháčka ve věci

žalobců: **a) X**
 bytem X
 b) X
 bytem X
 oba zastoupeni advokátem JUDr. Martinem Köhlerem
 sídlem Vysoká 149/4, Liberec

proti

žalovanému: **Krajský úřad Libereckého kraje**
 sídlem U Jezu 642/2a, Liberec

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 9. 11. 2022, č. j. KULK 75430/2022, KSCR 287/2022

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Předmět řízení

1. Podanou žalobou je napadeno shora označené rozhodnutí, kterým žalovaný zamítl odvolání žalobců a potvrdil rozhodnutí Magistrátu města Liberec, odboru životního prostředí, oddělení památkové péče, (dále jen „správní orgán I. stupně“), ze dne 10. 8. 2022, sp. zn. SZ CJ MML 195017/21/22, č. j. CJ MML 106992/22. Tímto prvostupňovým rozhodnutím byli oba žalobci uznáni vinnými z nedbalostního spáchání shodných přestupků podle § 39 odst. 1 písm. e) zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči.
2. Přestupky žalobců spočívaly v tom, že žalobci od května 2020 do 17. května 2021 prováděli v objektu č. p. XA v ulici X v X, na st. p. č. XB v k. ú. a obci X, který je nemovitou kulturní památkou zapsanou v Ústředním seznamu kulturních památek ČR pod rejstříkovým číslem X, odstranění prkenných podlah v místnostech 1.01, 1.04 a 1.07, odstranění omítek jižní, severní a západní stěny v místnosti 1.07, odstranění omítek severní a části jižní stěny od vstupu z místnosti 1.01 ke skladu v místnosti 1.04, odstranění omítek všech stěn v místnosti 1.05, odstranění omítek z jižní stěny v místnosti 1.01 v prostu za schodištěm, odstranění omítek jižní stěny místnosti 2.12, odstranění vazných trámů nad místností 2.12, 2.11, 2.09, 2.08, 2.07, 2.03, 2.02, 2.01 a 2.04 mimo trámu u nosné západní zdi, odstranění záklopového stropu nad celým prostorem patra, osazení dřevěných „I“ profilů místo vazných trámů v celém prostoru podkroví a odstranění části věšadla v podobě jednoho trámu s pásky, a to bez závazného stanoviska orgánu státní památkové péče.
3. Za spáchání uvedených přestupků byla každému z žalobců uložena pokuta ve výši 80 000 Kč a podle § 95 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (dále jen „zákon o odpovědnosti za přestupky“), byla každému z žalobců uložena povinnost nahradit náklady správního řízení ve výši 1 000 Kč.
4. Ze správního spisu plyne, že na základě podnětu Krajského úřadu Libereckého kraje zahájil správní orgán I. stupně přestupkové řízení s oběma žalobci, a to oznámením o zahájení řízení ze dne 18. 1. 2022. Do spisu bylo založeno vyjádření Národního památkového ústavu, fotodokumentace předmětného objektu, protokol Městského úřadu Jablonné v Podještědí ze dne 1. 6. 2021 o místním šetření, jakož i projektová dokumentace stavebních úprav objektu. Správní orgán I. stupně konal dne 3. 3. 2022 ústní jednání, v jehož rámci se žalobci k věci vyjádřili. Své vyjádření následně doplnili zasláním kupní smlouvy a přehledu dosavadních nákladů na rekonstrukci. Po výzvě k vyjádření k podkladům, na niž žalobci nereagovali, vydal správní orgán I. stupně shora označené rozhodnutí.
5. V jeho odůvodnění zrekapituloval průběh řízení včetně vyjádření žalobců, kteří své pochybení připouštěli. Správní orgán popsal historickou hodnotu domu, jeho stav a povahu provedených prací. Zhodnotil stav odstraněných konstrukčních prvků, které dle jeho názoru nebylo nutno v plné míře plošně odstranit, vyčíslil také jejich cenu. Žalobci svým

postupem neumožnili orgánu památkové péče korigovat stavební záměr před jeho realizací. Správní orgán zvážil, nakolik si žalobci měli být vědomi nutnosti opatřit si závazné stanovisko orgánu státní památkové péče a přihlédl k poměrům žalobců, aby uložená sankce nebyla likvidační, přičemž vycházel z toho, jaké náklady žalobci vynaložili na koupi nemovitosti a provedené rekonstrukční práce. Uložená sankce představuje 4 % ze zákonné maximální sazby pokuty ve výši 2 000 000 Kč.

6. K odvolání žalobců, jež bylo obsahově obdobné jako podaná žaloba, přezkoumal prvostupňové rozhodnutí žalovaný. Ten se v napadeném rozhodnutí ztotožnil se závěry správního orgánu I. stupně. K odvolacím námitkám uvedl, že dle vlastních tvrzení žalobců byli žalobci po koupi nemovitosti v kontaktu jak se stavebním úřadem města Jablonné v Podještědí, tak s pracovníky státní památkové péče. Měli vědět, že je třeba postupovat podle zákona. Žalobci zanedbali své povinnosti vlastníků kulturní památky. V řízení byl opatřen dostatek podkladů a žalobci měli možnost se k nim vyjádřit. Byla prokázána i materiální podmínka přestupku, byly poškozeny zájmy chráněné státní památkovou péčí. Případná neznalost zákona žalobce neomlouvá, oba však pracují ve stavebnictví a měli své povinnosti znát. Podkladem rozhodnutí je mj. projektová dokumentace, která místnosti v předmětné nemovitosti čísluje, a právě tato čísla byla převzata do prvostupňového rozhodnutí, které jen proto není nepřezkoumatelné. Pokud jde o výši sankce, byla hodnocena míra zavinění i společenská škodlivost jednání žalobců, kteří věděli, že nemovitost je kulturní památkou. Bylo přihlédnuto ke ztrátám z hlediska vědeckého i k ceně historických trámů. V případě obou žalobců se jednalo o první přestupek, žalobci v řízení spolupracovali. Uložený trest odpovídá obdobným situacím. Žalobci nedoložili, že by pro ně měla být pokuta likvidační. Pokuta byla stanovena při spodní hranici sazby dle § 39 odst. 5 písm. a) zákona o státní památkové péči.

II. Žaloba

7. Žalobci ve včasné žalobě namítali porušení § 2 odst. 1, § 3, § 4 odst. 2 a 4, § 36 odst. 3 a § 68 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád. Správní orgán nesprávně zjistil skutkový stav a věc nesprávně právně posoudil. Nevycházel z vyjádření žalobců a některá jejich tvrzení pominul. Správní orgán nezohlednil přiznání žalobců, což je výraznou polehčující okolností. Žalobci od prvního jednání přistupují k památce šetrně a spolupracují s odborníky na památkovou péči. Bez zásahu by nemovitost přinejmenším dále chátala. Žalobci odmítají, že by vědomě způsobili škodu, poukazují na účel zákona o státní památkové péči dle jeho § 1 odst. 1. K odpovědnosti za přestupek nepostačuje formální naplnění znaků uvedených v zákoně. Nebylo prokázáno, že se žalobci svého jednání dopustili úmyslně. Jejich jednání nevykazuje takový stupeň nebezpečnosti, aby se mohlo jednat o přestupek.
8. Dle žalobců je rozhodnutí správního orgánu nepřezkoumatelné, neboť je neúplné a není zřejmé, z jakých konkrétních skutečností správní orgán vychází. Jedinou přílohou rozhodnutí je Výsledek dendrologické analýzy. Rozhodnutí by mělo být srozumitelné i pro nezávislého čtenáře, jinak je nepřezkoumatelné. Správní orgán pracuje s číselným označením místností objektu č.p. 147, avšak není zřejmé, co se tím rozumí. Vzhledem ke skutečnosti, že tento popis obsahuje i část rozhodnutí, která popisuje spáchaný skutek, je toto rozhodnutí nevykonatelné, když není jasné, za jaké konkrétní jednání byli obvinění uznáni vinnými.

Pokud rozhodnutí vychází z nějakého konkrétního důkazu, je třeba na něho v odůvodnění alespoň odkázat. Čtenář si nemůže domýšlet, že to asi vychází z projektové dokumentace.

9. Poslední část žaloby se věnuje výši uloženého trestu, který žalobci považují za nepřiměřený. Žalobci svého činu litovali a se správním orgánem spolupracovali. Navíc není odůvodněno, proč činí výše uložené pokuty právě 4 % ze zákonné sazby a nikoli např. 4,5 % nebo 3,5 %. Zákon sice ponechává správnímu orgánu určitou volnost rozhodování v mezích správního uvážení, dle správní judikatury se však nesmí jednat o libovůli. V daném případě nebyly požadavky na přesvědčivost odůvodnění výše sankce naplněny. Stejně tak není zachován požadavek právní jistoty, kdy je třeba rozhodovat v obdobných případech stejně. S odkazem na usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 4. 2010, č. j. 1 As 9/2008-133, a na § 3 správního řádu žalobci uvedli, že to měl být správní orgán, kdo žalobce vyzve k doložení listin za účelem prokázání jejich poměrů, jež měly být vzaty v úvahu při stanovení výše pokuty.

III. Vyjádření žalovaného

10. V písemném vyjádření k žalobě žalovaný s žalobou nesouhlasil. Po rekapitulaci průběhu správního řízení a relevantní právní úpravy uvedl, že provedení prací na předmětné nemovitosti je zdokumentováno ve spise. Popis místností vychází z projektové dokumentace žalobců, žalovaný nechápe, v čem vidí žalobci rozpor, když projektovou dokumentaci sami zadali a předali správnímu orgánu I. stupně jako podklad pro řízení. Nebyl také porušen § 3 správního řádu, když nejsou pochybnosti o tom, že žalobci porušili památkový zákon. Právo dle § 36 odst. 3 správního řádu žalobcům upřeno nebylo, svého práva v prvoinstančním řízení nevyužili.

IV. Posouzení věci krajským soudem

11. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí a řízení, které jeho vydání předcházelo, v řízení dle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), v rozsahu a v mezích uplatněných žalobních bodů dle § 75 odst. 2 s. ř. s. s tím, že přitom vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu v souladu s § 75 odst. 1 s. ř. s. Dospěl přitom k závěru, že žaloba není důvodná.
12. Na prvním místě se soud věnuje otázce popisu skutku, kdy žalobci v návaznosti na číselné označení místností namítli, že není jasné, za jaké jednání byli uznáni vinnými, když není zřejmé, z čeho toto označení vychází.
13. Podle § 93 odst. 1 písm. a) zákona o odpovědnosti za přestupky se ve výrokové části rozhodnutí o přestupku, kterým je obviněný uznán vinným, kromě náležitostí podle správního řádu uvede popis skutku s označením místa, času a způsobu jeho spáchání.

14. Rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v právní větě svého usnesení ze dne 15. 1. 2008, č. j. 2 As 34/2006-73, uveřejněného ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 1546/2008, shrnul, že: „*I. Výrok rozhodnutí o jiném správním deliktu musí obsahovat popis skutku uvedením místa, času a způsobu spáchání, popřípadě i uvedením jiných skutečností, jichž je třeba k tomu, aby nemohl být zaměněn s jiným. II. Neuvede-li správní orgán takové náležitosti do výroku svého rozhodnutí, podstatně poruší ustanovení o řízení [§ 76 odst. 1 písm. c) s. ř. s]. III. Zjistí-li soud k námitce účastníka řízení existenci této vady, správní rozhodnutí z tohoto důvodu zruší.*“
15. Závěry rozšířeného senátu ohledně požadavků kladených na výrokovou část rozhodnutí o jiném správním deliktu jsou bezpochyby aplikovatelné i v případě rozhodnutí o přestupku, na něž je ze stejných důvodů třeba klást vysoké formální požadavky (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 3. 2010, č. j. 1 As 92/2009-65). V daném případě však rozhodnutí správních orgánů těmto požadavkům dostala.
16. Již rozhodnutí správního orgánu I. stupně popisuje rozsah zasažení jasně specifikované nemovité kulturní památky prostřednictvím vymezení zásahů v jednotlivých číselně označených místnostech. V odůvodnění prvostupňového rozhodnutí (str. 8) je pak uvedeno, že při určování rozsahu zásahů je vycházeno z výměr v dokumentaci „Stavební úpravy č. p. XA v X“ vypracované v lednu 2021 X. V napadeném rozhodnutí, které tvoří s rozhodnutím správního orgánu I. stupně jeden celek, pak žalovaný k odvolací námitce výslovně vysvětlil, že číselné označení místností vychází z této projektové dokumentace, která je součástí spisového materiálu. Dle přesvědčení soudu je takový postup dostatečný k zajištění identifikace skutku a vyloučení eventuálního dvojího trestání za totožné jednání. Projektovou dokumentaci vymezující v podrobnostech interiér domu není nutné činit přímou součástí rozhodnutí o přestupku. Ostatně i žalobci v žalobě považují za dostatečný alespoň odkaz na projektovou dokumentaci v odůvodnění rozhodnutí, který zde uveden je. Vysvětlení žalovaného v napadeném rozhodnutí se pak žaloba nevěnuje, když je její text v podstatném rozsahu pouze převzat z odvolání.
17. Skutkový stav byl v dané věci náležitě zjištěn, žalobci ostatně spáchání jednání, o němž bylo vedeno přestupkové řízení, ani nepopírali. Správní orgány netvrdily, že žalobci spáchali přestupkové jednání úmyslně, jejich jednání bylo naopak hodnoceno jako nedbalostní. Ustanovení § 1 zákona o státní památkové péči skutečně popisuje účel tohoto zákona, který pak z důvodu naplnění tohoto účelu mj. stanoví vlastníkům kulturních památek povinnosti. Žalobci jako vlastníci nemovité kulturní památky přitom své povinnosti porušili, čímž vznikla na kulturní památce újma, kterou popsaly správní orgány. Nelze proto souhlasit s žalobci, že v daném případě není dána náležitá společenská škodlivost jejich jednání, a nemůže se proto jednat o přestupek. Dle správní judikatury je naopak materiální znak přestupku standardně naplněn v běžných případech naplnění znaků formálních. V daném případě nejsou při naplnění znaků skutkové podstaty dány takové mimořádné okolnosti, pro něž by bylo třeba dospět k závěru o absenci společenské škodlivosti jednání žalobců.
18. Správní orgány nepřehlédly, že žalobci přiznali pochybení a v řízení spolupracovali. Takový postup žalobců však nevylučuje jejich vinu a není ani poukazem na symbolický trest či dokonce upuštění od něj. Správní orgány zhodnotily okolnosti případu a v souhrnu jejich rozhodnutí adekvátně odůvodnily, z jakých důvodů přistoupily k uložení pokuty právě v té

výši, kterou uvedly. Nebyly povinny vysvětlovat, proč neukládají sankci ve výši 3,5 % nebo 4,5 % z maximální sazby dle § 39 odst. 5 písm. a) zákona o státní památkové péči. Úkolem správních orgánů bylo předložit srozumitelné úvahy, které je dovedly k výsledné výši uložené pokuty. Takový pozitivní postup je postačující, aniž by bylo třeba zvlášť (negativně) odůvodňovat, proč výše pokuty není taková či jiná.

19. Bylo vysvětleno, že pokuta je v rámci zákonného rozmezí ukládána každému z žalobců výrazně při dolní hranici sazby, že správní orgány přihlédly k jejich spolupráci spočívající v doznání, komunikaci a deklarované snaze o nápravu. Na druhé straně však zohlednili újmu, která na kulturní památce nešetrnými zásahy v rozporu se zákonem vznikla. Žalobci přitom věděli, že kupují kulturní památku se záměrem ji rekonstruovat. Měli se tedy bezpochyby seznámit s elementárními pravidly takového postupu. V neposlední řadě správní orgány přihlédly k poměrům žalobců ve snaze vyhnout se uložení likvidační pokuty. Je pravdou, že správní orgán I. stupně žalobce nevyzýval k doložení jejich majetkových poměrů. Dle přesvědčení soudu toho však nebylo zapotřebí s přihlédnutím k tomu, jaké informace správní orgán o poměrech žalobců měl.
20. Žalobci z vlastní vůle zakoupili nemovitou kulturní památku v nedobrému stavu za 2 miliony Kč, z čehož 1 800 000 Kč hradili úvěrem, zbytek z vlastních prostředků, jak to plyne z doložené kupní smlouvy. Dle předloženého rozpočtu již utratili dalších několik set tisíc Kč za rekonstrukční práce, v nichž hodlali pokračovat. Dle vyjádření žalobce a) ze dne 13. 3. 2022 žalobci odhadují rozpočet na 6 000 000 Kč. Za této situace a s přihlédnutím k výši žalobcům uložené pokuty při spodní hranici zákonné sazby nemohly mít správní orgány za to, že taková pokuta bude pro žalobce likvidační či jinak nepřiměřená jejich poměrům. Žalobci ostatně doposud ani netvrdí, že by snad pokutu v uložené výši nebyli schopni vzhledem ke svým poměrům, které ani v žalobě blíže nepopisují, uhradit. S ohledem na jejich postup spočívající v nákupu a rekonstrukci nemovité kulturní památky, který musí ve svém souhrnu stát miliony korun, byť třeba částečně financovaných úvěrem, soud nemůže výši uložené pokuty označit za nepřiměřenou.
21. V dalších částech zůstává žaloba poměrně obecná. Soud neshledává, že by správní orgány porušily základní zásady činnosti správních orgánů, resp. ustanovení správního řádu v žalobě vyjmenovaná. Žalobcům byla dána možnost seznámit se s podklady pro vydání rozhodnutí a vyjádřit se k nim. Žalobci obecně hovořili o nutnosti rozhodovat v obdobných případech stejně, neuvedli však žádný případ, jímž by dokládali, že napadené rozhodnutí zásadním způsobem vybočuje ze standardů správní praxe. Ostatně uložení pokuty výrazně při spodní hranici zákonné sazby takovému excesu v neprospěch žalobců nenasvědčuje.

V. Závěr a náklady řízení

22. Vzhledem ke všem shora uvedeným závěrům posoudil krajský soud žalobu jako nedůvodnou a zamítl ji postupem podle § 78 odst. 7 s. ř. s.
23. Ve věci soud rozhodoval, aniž nařídil ústní jednání, v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s., když žalovaný s takovým postupem výslovně souhlasil a žalobci se k výzvě soudu v tomto směru ve stanovené lhůtě nevyjádřili.

24. Výrok o nákladech řízení se opírá o § 60 odst. 1 věta první s. ř. s., podle kterého má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Ve věci měl úspěch žalovaný správní orgán, jemuž náklady nad rámec jeho běžné činnosti nevznikly. Soud proto vyslovil, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Liberec dne 25. července 2023

Mgr. Lucie Trejbalová
předsedkyně senátu